

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

6 juni 2025

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
en van de Gas- en Elektriciteitswet
wat betreft de verjaringstermijn
voor schuldvorderingen voor levering
van water, gas of elektriciteit en
elektronische communicatie**

**Advies van de Raad van State
Nr. 77.308/1 van 16 mei 2025**

Zie:

Doc 56 **0457/ (2024/2025)**:
001: Wetsvoorstel van de heer Soete.

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

6 juin 2025

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil et la législation
sur le gaz et l'électricité en ce qui concerne
le délai de prescription applicable
aux créances pour la fourniture d'eau,
de gaz, d'électricité ou de services
de communications électroniques**

**Avis du Conseil d'État
N° 77.308/1 du 16 mai 2025**

Voir:

Doc 56 **0457/ (2024/2025)**:
001: Proposition de loi de M. Soete.

01679

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Op 16 december 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een wetsvoorstel 'tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en van de Gas- en Elektriciteitswet wat betreft de verjaringstermijn voor schuldvorderingen voor levering van water, gas of elektriciteit en elektronische communicatie' (*Parl. St. Kamer, 2024-25, nr. 56-457/1*).

Het voorstel is door de eerste kamer onderzocht op 28 januari 2025 en 13 mei 2025. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Lennart NIJS, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Brecht STEEN, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 mei 2025.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET WETSVOORSTEL

2.1. Het voor advies voorgelegde wetsvoorstel strekt er in de eerste plaats toe om de bijzondere verjaringstermijn voor schuldvorderingen wegens levering van goederen en diensten via distributienetten voor water, gas of elektriciteit of de levering van elektronische communicatiediensten of omroeptransmissie- en omroepdiensten via elektronische communicatienetwerken, die is geregeld in artikel 2277, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek en die momenteel vijf jaar bedraagt, terug te brengen naar twee jaar vanaf de datum van de factuur of, indien vereist, de jaarlijkse afrekening (artikel 2 van het wetsvoorstel). Artikel 6 van het wetsvoorstel bevat inzake de verjaringstermijn een overgangsregeling voor de rechtshandelingen die zullen zijn ontstaan vóór de inwerking-treding van de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen.

2.2. Daarnaast beoogt het wetsvoorstel zogenaamde *back-billing*termijnen te bepalen voor de facturatie van elektriciteit en gas. Daartoe wordt zowel in de wet van 29 april 1999 'betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt' (hierna: Elektriciteitswet) als in de wet van 12 april 1965 'betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen' (hierna: Gaswet), een bepaling ingevoegd die ervoor zorgt dat het elektriciteits-, respectievelijk gasverbruik

¹ Aangezien het om een wetsvoorstel gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Le 16 décembre 2024, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Président de la Chambre des représentants à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur une proposition de loi 'modifiant le Code civil et la législation sur le gaz et l'électricité en ce qui concerne le délai de prescription applicable aux créances pour la fourniture d'eau, de gaz, d'électricité ou de services de communications électroniques' (*Doc. Parl., Chambre, 2024-2025, n° 56-457/1*).

La proposition a été examinée par la première chambre les 28 janvier 2025 et 13 mai 2025. La chambre était composée de Pierre LEFRANC, président de chambre, Brecht STEEN et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, Michel TISON, assesseur, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Lennart NIJS, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Brecht STEEN, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 16 mai 2025.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

PORTÉE DE LA PROPOSITION DE LOI

2.1. La proposition de loi soumise pour avis a tout d'abord pour objet de ramener à deux ans à partir de la date de la facture ou, si cela est requis, à partir du décompte annuel, le délai de prescription spécial applicable aux créances pour la fourniture de biens et de services via des réseaux de distribution d'eau, de gaz, d'électricité ou la fourniture de services de communications électroniques ou de services de radiotransmission ou de radio- et télédiffusion via des réseaux de communications électroniques, délai qui est réglé à l'article 2277, alinéa 2, de l'ancien Code civil et qui est actuellement de cinq ans (article 2 de la proposition de loi). L'article 6 de la proposition de loi contient un régime transitoire concernant le délai de prescription pour les actions qui seront nées avant l'entrée en vigueur des dispositions figurant dans la proposition de loi.

2.2. Ensuite, la proposition de loi entend fixer les délais dits de facturation rétroactive pour la facturation de l'électricité et du gaz. À cet effet, il est inséré tant dans la loi du 29 avril 1999 'relative à l'organisation du marché de l'électricité' (ci-après: loi sur l'électricité) que dans la loi du 12 avril 1965 'relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations' (ci-après: loi sur le gaz) une disposition prévoyant que la consommation d'électricité ou de gaz doit être facturée au

¹ S'agissant d'une proposition de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité avec les normes supérieures.

in het nadeel van de consument moet worden gefactureerd binnen een periode van twaalf maanden na ontvangst van de meterstand of de rechtzetting ervan, behoudens overmacht of misbruik (artikelen 3 en 4 van het wetsvoorstel).

Artikel 5 van het wetsvoorstel schrijft de bekendmaking voor van de ontworpen regeling door “de ondernemingen op wiens facturen de artikelen 2 en 3 van toepassing zijn” op hun website en per brief aan elke klant.

BEVOEGDHEID

3.1. De artikelen 3 en 4 van het wetsvoorstel brengen zoals gezegd wijzigingen aan in de Elektriciteits- en Gaswet. Die wijzigingen hebben betrekking op de termijn waarbinnen de leveranciers dienen te factureren, een aangelegenheid die op het eerste gezicht niet kan worden ingepast in de aangelegenheden inzake energiebeleid die krachtens artikel 6, § 1, VII, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ worden voorbehouden aan de federale overheid.

3.2. Gevraagd om de bevoegdheidsrechtelijke grondslag voor de voorgestelde wijzigingen aan de Elektriciteits- en Gaswet (artikelen 3 en 4 van het wetsvoorstel) aan te duiden, verklaarde de indiener van het voorstel het volgende:

“We verwijzen naar de volgende gewestelijke bevoegdheden:

- de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet;

- de openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas, met uitzondering van de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet;

Wat het federale niveau betreft, verwijzen we naar de volgende bevoegdheden:

- de aangelegenheden binnen het energiebeleid die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, te weten o.a.: de tarieven, met inbegrip van het prijsbeleid;

- de algemene regels inzake de bescherming van de verbruiker (art. 6, VI BWHI);

- het recht inzake handelspraktijken en het handelsrecht (art. 6, VI BWHI);

Op basis van bovenstaande menen wij dus inderdaad dat wij ons op de federale bevoegdheden kunnen beroepen om

détriment du consommateur dans les douze mois à dater de la réception du relevé du compteur ou de sa rectification, sauf en cas de force majeure ou d’abus (articles 3 et 4 de la proposition de loi).

L’article 5 de la proposition de loi prescrit la publication du régime en projet par “les entreprises dont les factures sont visées par les articles 2 et 3” sur leurs sites web respectifs ainsi que par courrier à chacun de leurs clients.

COMPÉTENCE

3.1. Comme dit précédemment, les articles 3 et 4 de la proposition de loi apportent des modifications aux lois sur l’électricité et sur le gaz. Ces modifications concernent le délai dans lequel les fournisseurs doivent facturer, ce qui est une matière qui, à première vue, ne peut pas s’inscrire dans le cadre des matières relatives à la politique énergétique, réservées à l’autorité fédérale en vertu de l’article 6, § 1er, VII, alinéa 2, de la loi spéciale du 8 août 1980 ‘de réformes institutionnelles’.

3.2. Invité à indiquer le fondement, quant à la répartition des compétences, des modifications proposées, apportées aux lois sur l’électricité et sur le gaz (articles 3 et 4 de la proposition), l’auteur de la proposition a déclaré ce qui suit:

“We verwijzen naar de volgende gewestelijke bevoegdheden:

- de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet;

- de openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas, met uitzondering van de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet;

Wat het federale niveau betreft, verwijzen we naar de volgende bevoegdheden:

- de aangelegenheden binnen het energiebeleid die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, te weten o.a.: de tarieven, met inbegrip van het prijsbeleid;

- de algemene regels inzake de bescherming van de verbruiker (art. 6, VI BWHI);

- het recht inzake handelspraktijken en het handelsrecht (art. 6, VI BWHI);

Op basis van bovenstaande menen wij dus inderdaad dat wij ons op de federale bevoegdheden kunnen beroepen om

een maximale facturatietermijn (ook ‘backbilling’ of ‘retrofacturatie’ genoemd) in te voeren.

Het feit dat er op gewestelijk niveau technische reglementen zijn die bepaalde modaliteiten inzake de facturatie voorschrijven, doen hier geen afbreuk aan. Een federaal ingrijpen is nodig om een uniform kader te creëren dat tot doel heeft elke consument te beschermen (...).

We verwijzen ook naar het federale Consumentenakkoord dat in geval van leverancierswissel een termijn voorziet van 6 weken na ontvangst van de meetgegevens door de oude leverancier voor de opmaak van de slotfactuur.”

3.3.1. De voorgestelde artikelen 3 en 4, die een aspect van de facturatie voor het leveren van elektriciteit en gas regelen, grijpen op geen enkele wijze in op de vaststelling van de transmissienettarieven en de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als die van het transmissienet. Zij hebben evenmin tot gevolg dat er wordt ingegrepen in de vaststelling van de prijzen die de afnemers betalen voor de levering van energie. De artikelen 3 en 4 van het voorstel kunnen derhalve niet worden geacht een aspect te regelen van de tarieven en het prijsbeleid waarvoor de federale overheid bevoegd is op grond van artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Er valt ook niet in te zien hoe de artikelen 3 en 4 één van de aangelegenheden zouden regelen, bedoeld in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, a) tot c), van de bijzonder wet van 8 augustus 1980, die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven.

3.3.2. De artikelen 3 en 4 kunnen evenmin worden beschouwd als een regeling van “het recht inzake de handelspraktijken” zoals bedoeld in artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en “het handelsrecht” zoals bedoeld in artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 5°, van diezelfde bijzondere wet.

Weliswaar heeft het Grondwettelijk Hof aangenomen dat het feit dat een regeling die geacht kan worden te behoren tot het recht inzake de handelspraktijken een specifiek toepassingsgebied heeft en betrekking heeft op een sector die gedeeltelijk tot de bevoegdheid van de gewesten behoort, geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de federale overheid ter zake.² De voorgestelde artikelen 3 en 4 beperken er zich evenwel toe te bepalen dat de facturatietermijn voor het aanrekenen van het verbruik in het nadeel van de consument is beperkt tot 12 maanden na ontvangst van de meterstand of de rechtzetting ervan, maar regelen de contractuele verhouding tussen de partijen niet. De artikelen 3 en 4 zijn derhalve niet geconcipieerd als een regeling van een handelspraktijk zodat zij niet geacht kunnen worden te behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid inzake handelspraktijken.

De voorgestelde bepaling heeft ook geen betrekking op de handelsrechtelijke aspecten van de factuur.

² GwH 27 maart 2024, nr. 36/2024, B.9 en ook B.35.2.

een maximale facturatietermijn (ook ‘backbilling’ of ‘retrofacturatie’ genoemd) in te voeren.

Het feit dat er op gewestelijk niveau technische reglementen zijn die bepaalde modaliteiten inzake de facturatie voorschrijven, doen hier geen afbreuk aan. Een federaal ingrijpen is nodig om een uniform kader te creëren dat tot doel heeft elke consument te beschermen (...).

We verwijzen ook naar het federale Consumentenakkoord dat in geval van leverancierswissel een termijn voorziet van 6 weken na ontvangst van de meetgegevens door de oude leverancier voor de opmaak van de slotfactuur”.

3.3.1. Les articles 3 et 4, proposés, qui règlent un aspect de la facturation pour la fourniture d’électricité et de gaz, n’interfèrent nullement dans la fixation des tarifs du réseau de transport et des tarifs des réseaux ayant une fonction de transport et exploités par le même gestionnaire que celui du réseau de transport. Ils n’impliquent pas non plus une intervention dans la fixation des prix payés par les clients pour la fourniture d’énergie. Les articles 3 et 4 de la proposition ne peuvent dès lors pas être réputés régler un aspect des tarifs et de la politique des prix pour lesquels l’autorité fédérale est compétente sur la base de l’article 6, § 1er, VII, alinéa 2, d), de la loi spéciale du 8 août 1980.

On n’aperçoit pas non plus comment les articles 3 et 4 régleraient l’une des matières visées à l’article 6, § 1er, VII, alinéa 2, a) à c), de la loi spéciale du 8 août 1980, dont l’indivisibilité technique et économique requiert une mise en œuvre homogène sur le plan national.

3.3.2. Les articles 3 et 4 ne peuvent pas davantage être considérés comme réglant “le droit des pratiques du commerce”, visé à l’article 6, § 1er, VI, alinéa 5, 4°, de la loi spéciale du 8 août 1980, et le “droit commercial”, visé à l’article 6, § 1er, VI, alinéa 5, 5°, de la même loi spéciale.

La Cour constitutionnelle a certes admis que le fait qu’un régime pouvant être réputé comme relevant du droit des pratiques du commerce ait un champ d’application spécifique et porte sur un secteur qui relève partiellement de la compétence des régions, ne change rien à la compétence de l’autorité fédérale en la matière². Les articles 3 et 4 proposés se limitent toutefois à prévoir que la période de facturation de la consommation au détriment du consommateur est limitée à 12 mois à dater de la réception du relevé du compteur ou de sa rectification, sans régler la relation contractuelle entre les parties. Les articles 3 et 4 n’ont donc pas été conçus comme réglant une pratique du commerce, si bien qu’ils ne peuvent pas être considérés comme relevant de la compétence de l’autorité fédérale en matière de pratiques du commerce.

La disposition proposée ne porte pas non plus sur les aspects liés au droit commercial de la facture.

² C.C., 27 mars 2024, n° 36/2024, B.9 ainsi que B.35.2.

3.3.3. Het valt ten slotte te betwijfelen dat de voorgestelde artikelen 3 en 4 kunnen worden beschouwd als behorend tot “de algemene regels (...) inzake (...) de bescherming van de verbruiker” waarvoor de federale overheid bevoegd is krachtens artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De bevoegdheid inzake de algemene regels met betrekking tot de bescherming van de verbruiker wordt omschreven als “een kaderbevoegdheid inzake economie”³ op grond waarvan de federale overheid weliswaar in algemene regels kan voorzien, maar waarbij het niettemin ook voor de gewesten mogelijk is om de aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen, te onderwerpen aan bijkomende kwalitatieve voorwaarden inzake consumentenbescherming, met inachtneming van de economische beginselen vervat in artikel 6, § 1, VI, derde lid, van dezelfde bijzondere wet.⁴

Het Grondwettelijk Hof heeft de bevoegdheidsregeling inzake de bescherming van de consument als volgt omschreven:

“B.4. Het bevoegdheidsvoorbehoud ten aanzien van de federale overheid inzake de bescherming van de consument is vervat in artikel 6, § 1, VI, vierde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen teneinde de uitvoering te verzekeren van de beginselen die zijn opgenomen in het derde lid van dezelfde bepaling, dat luidt:

‘In economische aangelegenheden oefenen de Gewesten hun bevoegdheden uit met inachtneming van de beginselen van het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen en van de vrijheid van handel en nijverheid, alsook met inachtneming van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, zoals vastgesteld door of krachtens de wet, en door of krachtens de internationale verdragen’.

In de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt in dat opzicht aangegeven:

‘De vrijwaring van de economische unie en de monetaire eenheid gebeurt eveneens door naleving van de normen inzake de overheidsopdrachten, de bescherming van de verbruiker, de bedrijfsorganisatie en de maxima inzake economische expansiehulp aan ondernemingen. Deze normen blijven tot de bevoegdheid van de nationale overheid behoren. In deze aangelegenheden heeft de nationale overheid de bevoegdheid om de grote principes vast te leggen in organieke regels (het algemeen kader). Zowel de nationale overheid als de Gewesten zijn gehouden het aldus vastgestelde algemeen normatief kader te eerbiedigen. Nochtans kunnen de Gewesten dit vervullen, ook via normatieve weg, teneinde een beleid te voeren aangepast aan hun behoeften voor zover ze niet strijdig zijn met het normatief kader bepaald door de nationale overheid.

[...]

³ K. REYBROUCK en S. SOTTIAUX, *De federale bevoegdheden*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 548.

⁴ GwH 9 juli 2013, nr. 101/2013, B.4-B.5.

3.3.3. Enfin, il est douteux que les articles 3 et 4 proposés puissent être considérés comme relevant des “règles générales en matière (...) de protection des consommateurs” pour lesquelles l’autorité fédérale est compétente en vertu de l’article 6, § 1er, VI, alinéa 4, 2°, de la loi spéciale du 8 août 1980.

La compétence concernant les règles générales en matière de protection du consommateur est définie comme étant “une compétence-cadre en matière d’économie”³ en vertu de laquelle l’autorité fédérale peut prévoir des règles générales, mais il n’en reste pas moins que les régions ont également la faculté de soumettre les matières qui relèvent de leurs compétences à des conditions qualitatives supplémentaires concernant la protection du consommateur, dans le respect des principes économiques inscrits à l’article 6, § 1er, VI, alinéa 3, de la même loi spéciale⁴.

La Cour constitutionnelle a défini l’ordonnancement des compétences en matière de protection du consommateur comme suit:

“B.4. La réserve de compétence de l’autorité fédérale en matière de protection des consommateurs est inscrite à l’article 6, § 1er, VI, alinéa 4, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles afin d’assurer la mise en œuvre des principes énoncés à l’alinéa 3 de la même disposition, qui prévoit:

‘En matière économique, les Régions exercent leurs compétences dans le respect des principes de la libre circulation des personnes, biens, services et capitaux et de la liberté de commerce et d’industrie, ainsi que dans le respect du cadre normatif général de l’union économique et de l’unité monétaire, tel qu’il est établi par ou en vertu de la loi, et par ou en vertu des traités internationaux’.

Les travaux préparatoires de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles indiquent à cet égard:

‘La sauvegarde de l’union économique et celle de l’unité monétaire passent également par le respect des normes en matière de marchés publics, de protection du consommateur, d’organisation de l’économie et de plafonds d’aides d’expansion économique aux entreprises. Ces normes restent de la compétence de l’autorité nationale. En ces matières, l’autorité nationale a la compétence de déterminer les grands principes par des règles organiques (le cadre général). L’autorité nationale et les Régions sont tenues de respecter le cadre normatif général ainsi déterminé. Toutefois, les Régions peuvent compléter ces principes, y compris par voie normative, afin de mener des politiques adaptées à leurs besoins, pour autant que celles-ci n’aillent pas à l’encontre du cadre normatif défini par l’autorité nationale.

[...]

³ K. REYBROUCK et S. SOTTIAUX, *De federale bevoegdheden*, Anvers, Intersentia, 2019, p. 548.

⁴ C.C., 9 juillet 2013, n° 101/2013, B.4-B.5.

— met ‘de bescherming van de gebruiker’ worden de minimumnormen bedoeld inzake veiligheid en kwaliteit van producten en diensten;’ (*Parl.St.* Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/1, p. 10).

B.5. De federale overheid is ertoe gemachtigd de algemene regels inzake consumentenbescherming vast te stellen. Uit de in B.4 aangegeven elementen blijkt evenwel dat de bijzondere wetgever aan de gewesten de mogelijkheid heeft willen bieden om de aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen, te onderwerpen aan extra kwalitatieve voorwaarden inzake consumentenbescherming, met inachtneming van de economische beginselen vervat in artikel 6, § 1, VI, derde lid.⁵

De federale bevoegdheid inzake de bescherming van de gebruiker heeft derhalve slechts betrekking op het vaststellen van de algemene regels inzake de bescherming van de gebruiker, waarmee de minimumnormen worden bedoeld inzake veiligheid en kwaliteit van producten en diensten.⁶ Deze federale bevoegdheid vormt een uitzondering op de principiële bevoegdheid waarover de gewesten inzake economie beschikken, zodat de federale bevoegdheid ter zake in beginsel restrictief moet worden uitgelegd. Dat geldt ook ten aanzien van de bevoegdheden van de gewesten inzake het energiebeleid (artikel 6, § 1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).⁷

Weliswaar heeft het Grondwettelijk Hof reeds geoordeeld dat “een regeling die betrekking heeft op actieve afnemers die aangesloten zijn op een net waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70.000 volt, (...) onder een federale bevoegdheid buiten het energiebeleid [kan vallen] zoals de federale bevoegdheid inzake de bescherming van de gebruiker (artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980)”.⁸ Evenzo heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State aangenomen dat de federale overheid regels inzake de verplichte vermeldingen op de energiefactuur kon vaststellen in het kader van de bevoegdheid inzake de bescherming van de gebruiker.⁹ Daarnaast was het Grondwettelijk Hof van oordeel dat op grond van artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de federale wetgever niet alleen vermag te voorzien in de bescherming van de consument op algemene wijze, doch ook op specifieke

— en ce qui concerne la protection des consommateurs, sont visées les normes minimales de sécurité et de qualité des biens et des services;’ (*Doc. parl.*, Chambre, S.E., 1988, n° 516/1, p. 10).

B.5. L'autorité fédérale est habilitée à fixer les règles générales en matière de protection des consommateurs. Il résulte toutefois des éléments indiqués en B.4 que le législateur spécial a entendu offrir aux régions la faculté de soumettre les matières qui relèvent de leur compétence à des conditions qualitatives supplémentaires concernant la protection des consommateurs, dans le respect des principes économiques inscrits à l'article 6, § 1er, VI, alinéa 3es.

La compétence fédérale en matière de protection du consommateur ne concerne par conséquent que la fixation des règles générales relatives à la protection du consommateur, à savoir les normes minimales de sécurité et de qualité des biens et des services⁶. Cette compétence fédérale constitue une exception à la compétence de principe dont les régions disposent en matière d'économie, de sorte que la compétence fédérale en la matière doit en principe être interprétée de manière restrictive. Cette conclusion s'applique également aux compétences des régions en matière de politique de l'énergie (article 6, § 1er, VII, de la loi spéciale du 8 août 1980)⁷.

Certes, la Cour constitutionnelle a déjà jugé qu’“une réglementation relative aux clients actifs raccordés à un réseau dont la tension nominale est inférieure ou égale à 70.000 volts peut relever d’une compétence fédérale en dehors de la politique de l’énergie, comme la compétence fédérale en matière de protection des consommateurs (article 6, § 1er, VI, alinéa 4, 2°, de la loi spéciale du 8 août 1980)”⁸. De même, la section de législation du Conseil d’État a admis que l’autorité fédérale pouvait prévoir des règles en ce qui concerne les mentions obligatoires sur la facture d’énergie dans le cadre de la compétence en matière de protection du consommateur⁹. Par ailleurs, la Cour constitutionnelle a jugé que, sur la base de l'article 6, § 1er, VI, alinéa 4, 2°, de la loi spéciale du 8 août 1980, le législateur fédéral est en droit d'assurer la protection du consommateur non seulement d'une manière générale, mais aussi de manière spécifique, pour certaines

⁵ GwH 9 juli 2013, nr. 101/2013, B.4-B.5.

⁶ *Parl.St.* Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/1, 10; adv.RvS 70.296/3 van 19 november 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 23 oktober 2022 ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot omzetting van de Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU’, opm. 6.2.

⁷ Adv.RvS 70.059/1/V van 31 augustus 2021 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 9 december 2021 ‘tot bepaling van de minimumvereisten waaraan de facturen en factureringsinformatie voor gas en elektriciteit moeten voldoen’, opm. 3.

⁸ GwH 27 maart 2024, nr. 36/2024, B.22.1.

⁹ Adv.RvS 70.059/1/V van 31 augustus 2021 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 9 december 2021 ‘tot bepaling van de minimumvereisten waaraan de facturen en factureringsinformatie voor gas en elektriciteit moeten voldoen’, opm. 3.

⁵ C.C., 9 juillet 2013, n° 101/2013, B.4-B.5.

⁶ *Doc. parl.*, S.E., 1988, n° 516/1, p. 10; avis C.E. 70.296/3 du 19 novembre sur un avant-projet devenu la loi du 23 octobre 2022 ‘modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l’organisation du marché de l’électricité et portant transposition de la directive (UE) 2019/944 du Parlement européen et du Conseil du 5 juin 2019 concernant des règles communes pour le marché intérieur de l’électricité et modifiant la directive 2012/27/UE’, obs. 6.2.

⁷ Avis C.E. 70.059/1/V du 31 août 2021 sur un projet devenu l’arrêté royal du 9 décembre 2021 ‘fixant les autres exigences minimales auxquelles doivent répondre les factures et les informations relatives à la facturation de gaz et d’électricité’, obs. 3.

⁸ C.C. 27 mars 2024, n° 36/2024, B.22.1.

⁹ Avis C.E. 70.059/1/V du 31 août 2021 sur un projet devenu l’arrêté royal du 9 décembre 2021 ‘fixant les autres exigences minimales auxquelles doivent répondre les factures et les informations relatives à la facturation de gaz et d’électricité’, obs. 3.

wijze, met betrekking tot bepaalde overeenkomsten in het bijzonder, en maatregelen kan nemen die de gebruiker van een dergelijke dienstverlening moeten beschermen.¹⁰

De voorgestelde bepaling lijkt evenwel niet de kenmerken te vertonen van een minimumregeling voor de kwaliteit en de veiligheid van de dienstverlening die bestaat uit de levering van elektriciteit en gas ter bescherming van de gebruiker. Zij regelt geen minimale kwaliteitsvereiste waaraan de facturatie¹¹ van een specifieke dienst in de specifieke sector van de levering van elektriciteit en gas moet voldoen ter bescherming van alle eindafnemers in die sector.¹² De voorgestelde bepaling lijkt integendeel veeleer een verplichting op te leggen aan de energieleverancier die nauw verband houdt met het tijdstip waarop het elektriciteits- en gasverbruik (de meterstand) wordt bepaald en regelt voor de energieleveranciers een gevolg van een welbepaald energieverbruik dat op een bepaald tijdstip wordt vastgesteld. Het regelen van de gevolgen van het opmeten van het energieverbruik op het distributienet moet veeleer worden geacht tot de bevoegdheid van de gewesten te behoren inzake de distributie van elektriciteit en gas (artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a) en b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).¹³ In dat verband kan erop gewezen worden dat bepaalde gewesten overigens reeds verschillende maatregelen hebben genomen omtrent het tijdstip waarop het energieverbruik wordt vastgesteld en de gevolgen daarvan

conventions en particulier, et peut prendre des mesures qui doivent protéger l'utilisateur de tels services¹⁰.

La disposition proposée ne semble toutefois pas présenter les caractéristiques d'une réglementation minimale en matière de qualité et de sécurité du service consistant à fournir de l'électricité et du gaz, en vue de protéger le consommateur. Elle ne prévoit aucune exigence minimale de qualité à laquelle la facturation¹¹ d'un service spécifique dans le secteur spécifique de la fourniture d'électricité et de gaz doit satisfaire afin de protéger tous les clients finaux de ce secteur¹². Au contraire, la disposition proposée semble plutôt imposer au fournisseur d'énergie une obligation étroitement liée au moment auquel la consommation d'électricité et de gaz est déterminée (le relevé du compteur) et régit pour les fournisseurs d'énergie une conséquence d'une consommation d'énergie déterminée, établie à un moment donné. Le règlement des effets du relevé de la consommation énergétique sur le réseau de distribution doit plutôt être considéré comme relevant de la compétence des régions en matière de distribution d'électricité et de gaz (article 6, § 1er, VII, alinéa 1er, a) et b), de la loi spéciale du 8 août 1980)¹³. À cet égard, il peut être souligné que certaines régions ont d'ailleurs déjà pris diverses mesures concernant le moment auquel la consommation d'énergie est établie et les effets qui en découlent pour le moment où la consommation

¹⁰ GwH 21 oktober 1998, nr. 105/98, B.3.2 en GwH 15 juli 1999, nr. 95/99, B.2.2 (m.b.t. activiteiten van huwelijksbureaus).

¹¹ I.t.t. tot de bestaande verplichte vermeldingen op de factuur die zijn geregeld in de bestaande tekst van artikel 18, § 2/1, eerste lid, van de Elektriciteitswet en artikel 15/5bis, § 11/1, eerste lid, van de Gaswet. Die verplichte vermeldingen hebben werkelijk betrekking op de bescherming van de eindafnemers van elektriciteit en gas.

¹² Het algemene karakter van de maatregel wordt bovendien verder ondergraven doordat het voorstel niet eens betrekking heeft op alle nutsectoren waar *backbilling* voorkomt, en zelfs niet alle gevallen omvat waarin de facturatie kan worden vertraagd door de noodzaak om eerst meterstanden vast te stellen. De regeling geldt immers enkel voor de levering van elektriciteit en gas, waar het probleem zich door de door het EU recht opgelegde uitrol van slimme meters steeds minder zou mogen stellen, en niet voor de levering van warmte of water, waar nochtans gelijkaardige problemen aan de orde zijn. Indien de indieners de voorgestelde artikelen 3 en 4 zouden handhaven, dienen zij dit verschil in behandeling overigens te kunnen verantwoorden.

¹³ Zie in die zin ook adv.RvS 70.059/1/V van 31 augustus 2021 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 9 december 2021 'tot bepaling van de minimumvereisten waaraan de facturen en factureringsinformatie voor gas en elektriciteit moeten voldoen', opm. 3.

¹⁰ C.C., 21 octobre 1998, n° 105/98, B.3.2 et C.C., 15 juillet 1999, n° 95/99, B.2.2 (concernant des activités d'agences matrimoniales).

¹¹ Contrairement aux mentions actuellement obligatoires sur la facture, qui sont réglées dans le texte actuel de l'article 18, § 2/1, alinéa 1er, de la loi sur l'électricité et de l'article 15/5bis, § 11/1, alinéa 1er, de la loi sur le gaz. Ces mentions obligatoires concernent effectivement la protection des clients finaux pour l'électricité et le gaz.

¹² En outre, le fait que la proposition ne concerne pas tous les secteurs d'utilité publique pratiquant la facturation rétroactive, ni même n'englobe tous les cas où la facturation peut être retardée par la nécessité de d'abord relever les compteurs, porte atteinte au caractère général de la mesure. En effet, le régime ne s'applique qu'à la fourniture d'électricité et de gaz, où le problème devrait de moins en moins se poser en raison du déploiement de compteurs intelligents, imposé par le droit de l'UE, et non à la fourniture de chaleur ou d'eau, qui rencontre pourtant des problèmes similaires. Si les auteurs souhaitent maintenir les articles 3 et 4 proposés, ils devront d'ailleurs pouvoir justifier cette différence de traitement.

¹³ Voir en ce sens également l'avis C.E. 70.059/1/V du 31 août 2021 sur un projet devenu l'arrêté royal du 9 décembre 2021 'fixant les autres exigences minimales auxquelles doivent répondre les factures et les informations relatives à la facturation de gaz et d'électricité', obs. 3.

voor het tijdstip waarop het energiegebruik moet worden gefactureerd.¹⁴ In het licht van het voorgaande betwijfelt de Raad van State, afdeling Wetgeving, of de artikelen 3 en 4 van het voorstel kunnen worden ingepast in de federale bevoegdheid om algemene normen voor de bescherming van de consument vast te stellen.

3.4. Gelet op de ernstige bevoegdheidsrechtelijke vragen die rijzen, moet de Raad van State, afdeling Wetgeving, dan ook een voorbehoud maken bij de artikelen 3 en 4 van het wetsvoorstel, zoals zij in het voorliggende voorstel worden geconcipeerd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

4. Het opschrift moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en beknopt zijn.¹⁵ Het opschrift is niet volledig aangezien het uitsluitend aangeeft dat het voorstel betrekking heeft op de verjaringstermijn van de betrokken schuldvorderingen en niet op de zgn. *backbilling*termijnen. Het opschrift is ook niet nauwkeurig. Enerzijds is de verwijzing naar het Burgerlijk Wetboek verwarrend en achterhaald en dient verwezen te worden naar het nieuwe opschrift, nl. "oud Burgerlijk Wetboek". Anderzijds zijn "Gaswet" en "Elektriciteitswet" geen officiële citeertitels zodat deze verwijzingen beter vervangen worden door verwijzingen naar de wet van 12 april 1965 'betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen', respectievelijk de wet van 29 april 1999 'betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt'.

Artikel 2

5.1. Artikel 2 van het voorstel leidt tot een verschil in behandeling tussen enerzijds de schuldeisers en schuldenaren van schuldvorderingen wegens levering van goederen en diensten via distributienetten voor water, gas of elektriciteit of de levering van elektronische communicatiediensten of omroeptransmissies en omroepdiensten via elektronische communicatienetwerken en anderzijds schuldeisers en schuldenaren in het algemeen, in het bijzonder deze die worden beoogd door de overige gevallen die zijn opgesomd in artikel 2277 van het oud Burgerlijk

d'énergie doit être facturée¹⁴. Au regard de ce qui précède, le Conseil d'État, section de législation, doute que les articles 3 et 4 de la proposition puissent s'inscrire dans le cadre de la compétence fédérale permettant de fixer des normes générales en matière de protection du consommateur.

3.4. Compte tenu des sérieuses questions qui se posent au regard des règles répartitrices de compétences, le Conseil d'État, section de législation, se doit dès lors de formuler une réserve en ce qui concerne les articles 3 et 4 de la proposition de loi, tels qu'ils sont conçus dans la proposition à l'examen.

EXAMEN DU TEXTE

Intitulé

4. L'intitulé doit être clair, précis, compétet et concis¹⁵. L'intitulé n'est pas complet dès lors qu'il indique exclusivement que la proposition porte sur le délai de prescription des créances concernées et non sur les délais dits de facturation rétroactive. L'intitulé n'est pas non plus précis. D'une part, la référence au Code civil prête à confusion et est obsolète, et il convient de renvoyer au nouvel intitulé, à savoir "ancien Code civil". D'autre part, "la législation sur le gaz et l'électricité" n'est pas un intitulé abrégé officiel, si bien qu'il serait préférable de remplacer ces mots par des références respectivement à la loi du 12 avril 1965 'relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations' et à la loi du 29 avril 1999 'relative à l'organisation du marché de l'électricité'.

Article 2

5.1. L'article 2 de la proposition crée une différence de traitement entre, d'une part, les créanciers et les débiteurs de créances pour la fourniture de biens et de services via des réseaux de distribution d'eau, de gaz, d'électricité ou la fourniture de services de communications électroniques ou de services de radiotransmission ou de radio- et télédiffusion via des réseaux de communications électroniques et, d'autre part, les créanciers et les débiteurs en général, en particulier ceux visés par les autres cas énumérés à l'article 2277 de

¹⁴ Zie o.m. artikel 7 van het besluit van de Waalse regering van 30 maart 2006 'relatif aux obligations de service public dans le marché du gaz'; artikel 7 van het besluit van de Waalse regering van 30 maart 2006 'relatif aux obligations de service public dans le marché de l'électricité'; artikel 25*quattuordecies*, § 1, 7°, van de ordonnantie van 19 juli 2001 'betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest'; artikel 20*undecies*, § 1, 7°, van de ordonnantie van 1 april 2004 'betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest'.

¹⁵ *Beginselen van de wetgevingstechniek – Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, aanbeveling nr. 14, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be).

¹⁴ Voir e.a. l'article 7 de l'arrêté du gouvernement wallon du 30 mars 2006 'relatif aux obligations de service public dans le marché du gaz'; l'article 7 de l'arrêté du gouvernement wallon du 30 mars 2006 'relatif aux obligations de service public dans le marché de l'électricité'; l'article 25*quattuordecies*, § 1er, 7°, de l'ordonnance du 19 juillet 2001 'relative à l'organisation du marché de l'électricité en Région de Bruxelles-Capitale'; l'article 20*undecies*, § 1er, 7°, de l'ordonnance du 1er avril 2004 'relative à l'organisation du marché du gaz en Région de Bruxelles-Capitale, concernant des redevances de voiries en matière de gaz et d'électricité et portant modification de l'ordonnance du 19 juillet 2001 relative à l'organisation du marché de l'électricité en Région de Bruxelles-Capitale'.

¹⁵ *Principes de technique législative – Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, Conseil d'État, 2008, recommandation n° 14, à consulter sur le site Internet du Conseil d'État (www.raadvst-consetat.be).

wetboek. Wat die overige opgesomde gevallen betreft, had de wetgever in 2019 bovendien geopteerd om ze gelijk te behandelen met de schuldeisers en schuldenaren beoogd door het voorstel. Daarnaast heeft artikel 2 van het voorstel eveneens tot gevolg dat twee verschillende situaties, met name de rechtsoverdracht van zowel de verzorgingsverstrekkers met betrekking tot de door hen geleverde geneeskundige verstrekkingen, diensten en goederen ten overstaan van de patiënt, als van de verplegings- en verzorgingsinstellingen of derden voor geleverde of gefactureerde geneeskundige verstrekkingen, diensten, goederen en bijkomende kosten enerzijds, en de schuldvorderingen wegens levering van goederen en diensten via distributienetten voor water, gas of elektriciteit of de levering van elektronische communicatiediensten of omroeptransmissie- en omroepdiensten via elektronische communicatienetwerken gelijk worden behandeld.

5.2.1. Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is een verschil in behandeling slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.¹⁶

5.2.2. Inzake verjaring is er een zodanige verscheidenheid aan situaties dat uniforme regels in het algemeen niet haalbaar zouden zijn en dat de wetgever moet kunnen beschikken over een ruime beoordelingsbevoegdheid wanneer hij die aangelegenheid regelt.¹⁷

Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende verjaringstermijnen in verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die verjaringstermijnen, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.¹⁸

l'ancien Code civil. Concernant ces autres cas énumérés, le législateur avait par ailleurs choisi en 2019 de les traiter de la même manière que les créanciers et les débiteurs visés par la proposition. En outre, l'article 2 de la proposition a aussi pour effet que deux situations différentes, à savoir, d'une part, l'action des prestataires de soins pour les prestations, biens et services médicaux qu'ils ont fournis vis-à-vis du patient, ainsi que celle des établissements de soins ou de tiers pour les prestations, services et biens médicaux et les frais supplémentaires qui ont été fournis ou facturés et, d'autre part, les créances pour la fourniture de biens et de services via des réseaux de distribution d'eau, de gaz ou d'électricité ou la fourniture de services de communications électroniques ou de services de radiotransmission ou de radio- et télédiffusion via des réseaux de communications électroniques, sont traitées de manière identique.

5.2.1. Selon la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, une différence de traitement n'est compatible avec les principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination que si cette différence repose sur un critère objectif et est raisonnablement justifiée. L'existence d'une telle justification doit s'apprécier en tenant compte du but et des effets de la mesure concernée ainsi que de la nature des principes en cause; le principe d'égalité et de non-discrimination est violé lorsqu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé.¹⁶

5.2.2. En matière de prescription, la diversité des situations est telle que des règles uniformes ne seraient généralement pas praticables et que le législateur doit pouvoir disposer d'un large pouvoir d'appréciation lorsqu'il règle cette matière.¹⁷

La différence de traitement entre certaines catégories de personnes qui découle de l'application de délais de prescription différents dans des circonstances différentes n'est pas discriminatoire en soi. Il ne pourrait être question de discrimination que si la différence de traitement qui découle de l'application de ces délais de prescription entraînait une limitation disproportionnée des droits des personnes concernées.¹⁸

¹⁶ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 17 juli 2014, nr. 107/2014, B.12; GwH 25 september 2014, nr. 141/2014, B.4.1; GwH 30 april 2015, nr. 50/2015, B.16; GwH 18 juni 2015, nr. 91/2015, B.5.1; GwH 16 juli 2015, nr. 104/2015, B.6; GwH 16 juni 2016, nr. 94/2016, B.3; GwH 18 mei 2017, nr. 60/2017, B.11; GwH 15 juni 2017, nr. 79/2017, B.3.1; GwH 19 juli 2017, nr. 99/2017, B.11; GwH 28 september 2017, nr. 104/2017, B.8.

¹⁷ GwH 20 oktober 2011, nr. 163/2011, B.5; GwH 8 maart 2012, nr. 39/2012, B.5; GwH 6 november 2014, nr. 164/2014, B.5; GwH 5 december 2019, nr. 199/2019, B.5; GwH 22 oktober 2020, nr. 140/2020, B.5; GwH van 21 januari 2021, nr. 9/2021, B.5; GwH 9 februari 2023, nr. 22/2023, B.12; GwH 25 januari 2024, nr. 16/2024, B.5.2; GwH 1 februari 2024, nr. 17/2024, B.7.

¹⁸ GwH 20 oktober 2011, nr. 163/2011, B.5; GwH 8 maart 2012, nr. 39/2012, B.5; GwH 6 november 2014, nr. 164/2014, B.5; GwH 5 december 2019, nr. 199/2019, B.5; GwH 22 oktober 2020, nr. 140/2020, B.5; GwH 9 februari 2023, nr. 22/2023, B.12; GwH 25 januari 2024, nr. 16/2024, B.5.2.

¹⁶ Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle. Voir par exemple: C.C., 17 juillet 2014, n° 107/2014, B.12; C.C., 25 septembre 2014, n° 141/2014, B.4.1; C.C., 30 avril 2015, n° 50/2015, B.16; C.C., 18 juin 2015, n° 91/2015, B.5.1; C.C., 16 juillet 2015, n° 104/2015, B.6; C.C., 16 juin 2016, n° 94/2016, B.3; C.C., 18 mai 2017, n° 60/2017, B.11; C.C. 15 juin 2017, n° 79/2017, B.3.1; C.C., 19 juillet 2017, n° 99/2017, B.11; C.C., 28 septembre 2017, n° 104/2017, B.8.

¹⁷ C.C., 20 octobre 2011, n° 163/2011, B.5; C.C., 8 mars 2012, n° 39/2012, B.5; C.C., 6 novembre 2014, n° 164/2014, B.5; C.C., 5 décembre 2019, n° 199/2019, B.5; C.C., 22 octobre 2020, n° 140/2020, B.5; C.C., 21 janvier 2021, n° 9/2021, B.5; C.C., 9 février 2023, n° 22/2023, B.12; C.C., 25 janvier 2024, n° 16/2024, B.5.2; C.C., 1er février 2024, n° 17/2024, B.7.

¹⁸ C.C., 20 octobre 2011, n° 163/2011, B.5; C.C., 8 mars 2012, n° 39/2012, B.5; C.C., 6 novembre 2014, n° 164/2014, B.5; C.C., 5 décembre 2019, n° 199/2019, B.5; C.C., 22 octobre 2020, n° 140/2020, B.5; C.C., 9 février 2023, n° 22/2023, B.12; C.C., 25 janvier 2024, n° 16/2024, B.5.2.

Daarnaast wees het Grondwettelijk Hof erop dat het de wetgever toekomt de meest wenselijke verjaringstermijn in te voeren, alsook de nadere regels voor die termijn, waaronder het aanvangspunt en dat het Hof niet vermag de opportuniteit van die keuzes af te keuren wanneer zij geen onevenredige gevolgen hebben.¹⁹

5.3.1. De indiener van het voorstel verschaftte een verantwoording voor de inkorting van de verjaringstermijn, waarbij in het bijzonder werd gevraagd in te gaan op de verantwoording voor de vijfjarige termijn zoals opgenomen in de memorie van toelichting bij de wet van 6 juli 2017²⁰:

“Algemeen

Verjaringstermijnen moeten een balans bieden tussen de belangen van schuldeisers om hun vorderingen in te stellen en de belangen van schuldenaars om beschermd te worden tegen onverwachte en moeilijk te weerleggen claims. Zoals ook duidelijk blijkt uit de meerderheid van de adviezen die de vorige legislatuur werden ingewonnen omtrent dit voorstel, is er wat dit type vorderingen betreft allesbehalve sprake van balans.

Enkele citaten uit de voormelde adviezen (eigen onderlijning):

• Ombudsdienst Telecom:

In de telecommunicatie- en elektronische- communicatiesector **blijft de verjaringstermijn, ook al wordt deze teruggebracht tot 2 jaar, aanzienlijk** gezien de tijd die abonnees hebben om een factuur aan te vechten. In het geval van een geschil verplichten de algemene voorwaarden van de operatoren de abonnees er in het algemeen toe hun bezwaren zo spoedig mogelijk kenbaar te maken. De termijn voor bezwaren en betwistingen is in het algemeen strikt vastgelegd in de algemene voorwaarden. Na deze periode mag de abonnee geen enkele klacht meer indienen bij zijn operator. De vereiste zorgvuldigheid vanwege de abonnee staat in **schril contrast** met de verjaringstermijn waarover de operator beschikt om de betaling van een factuur te blijven vorderen. Deze ongelijkheid ondermijnt het contractuele evenwicht en dat is uitsluitend ten nadele van de abonnee of de zwakke partij in het contract.

Bovendien wordt in artikel 119 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie bepaald welke maatregelen operatoren kunnen nemen in geval van onbetaalde facturen (aanmaning, minimumdienst, ambtshalve onderbreking, etc.). Deze verschillende maatregelen zijn allemaal middelen om verjaring te voorkomen. In die zin getuigt het feit dat de operator x jaar lang niets doet van een gebrek aan zorgvuldigheid en een zekere nalatigheid van zijn kant, waar de abonnee niet uitsluitend onder mag lijden.

• Ombudsman Energie:

Vijf jaar is een lange termijn, zeker als men er rekening mee houdt dat in de energiesector een systeem van continue

¹⁹ GwH 5 december 2019, nr. 199/2019, B.7; GwH van 21 januari 2021, nr. 9/2021, B.5.

²⁰ Parl. St. Kamer, 2016-2017, nr. 54-2259/1, 25-29.

Par ailleurs, la Cour constitutionnelle a souligné qu'il appartient au législateur d'instaurer le délai de prescription le plus souhaitable, ainsi que les modalités de ce délai, dont son point de départ, et que la Cour ne peut sanctionner l'opportunité de ces choix, si ces derniers ne produisent pas des effets disproportionnés¹⁹.

5.3.1. Invité à justifier la réduction du délai, spécialement au regard de la justification du délai de cinq ans, telle qu'elle figure dans l'exposé des motifs de la loi du 6 juillet 2017, l'auteur de la proposition a fourni la justification suivante:²⁰

“Algemeen

Verjaringstermijnen moeten een balans bieden tussen de belangen van schuldeisers om hun vorderingen in te stellen en de belangen van schuldenaars om beschermd te worden tegen onverwachte en moeilijk te weerleggen claims. Zoals ook duidelijk blijkt uit de meerderheid van de adviezen die de vorige legislatuur werden ingewonnen omtrent dit voorstel, is er wat dit type vorderingen betreft allesbehalve sprake van balans.

Enkele citaten uit de voormelde adviezen (eigen onderlijning):

• Ombudsdienst Telecom:

In de telecommunicatie- en elektronische- communicatiesector **blijft de verjaringstermijn, ook al wordt deze teruggebracht tot 2 jaar, aanzienlijk** gezien de tijd die abonnees hebben om een factuur aan te vechten. In het geval van een geschil verplichten de algemene voorwaarden van de operatoren de abonnees er in het algemeen toe hun bezwaren zo spoedig mogelijk kenbaar te maken. De termijn voor bezwaren en betwistingen is in het algemeen strikt vastgelegd in de algemene voorwaarden. Na deze periode mag de abonnee geen enkele klacht meer indienen bij zijn operator. De vereiste zorgvuldigheid vanwege de abonnee staat in **schril contrast** met de verjaringstermijn waarover de operator beschikt om de betaling van een factuur te blijven vorderen. Deze ongelijkheid ondermijnt het contractuele evenwicht en dat is uitsluitend ten nadele van de abonnee of de zwakke partij in het contract.

Bovendien wordt in artikel 119 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie bepaald welke maatregelen operatoren kunnen nemen in geval van onbetaalde facturen (aanmaning, minimumdienst, ambtshalve onderbreking, etc.). Deze verschillende maatregelen zijn allemaal middelen om verjaring te voorkomen. In die zin getuigt het feit dat de operator x jaar lang niets doet van een gebrek aan zorgvuldigheid en een zekere nalatigheid van zijn kant, waar de abonnee niet uitsluitend onder mag lijden.

• Ombudsman Energie:

Vijf jaar is een lange termijn, zeker als men er rekening mee houdt dat in de energiesector een systeem van continue

¹⁹ C.C., 5 décembre 2019, n° 199/2019, B.7; C.C., 21 janvier 2021, n° 9/2021, B.5.

²⁰ Doc. Parl., Chambre, 2016-2017, n° 54-2259/1, pp. 25-29.

levering van toepassing is en dus ook van continue aanrekening van energieverbruik.

Onze ervaring leert dat eindafnemers die financieel krap zitten vaak zeer kwetsbaar zijn voor deze voortdurende opeenstapeling van energieschulden.

De energiebedrijven beschikken over de middelen om achterstallige schuldvorderingen op te volgen, zodat zij in staat moeten zijn om tijdig een verjaring te vermijden.

Verder bestaan er verschillende mogelijkheden om de verjaringstermijnen te stuiten, waarna de termijn opnieuw van nul begint te lopen (er bestaat ook de mogelijkheid dat onder meer advocaten en gerechtsdeurwaarder de verjaring door een ingebrekestelling bij aangetekende zending met ontvangstbewijs stuiten, die een nieuwe termijn van een jaar doet ingaan.)

• Koninklijk Verbond van de Vrede- en Politierechters:

De huidige verjaringstermijn van vijf jaren is **inderdaad een te lange periode** waarin van de consument gevraagd wordt zijn documenten over de oude schuldvorderingen voor deze nutsvoorzieningen te bewaren. Bovendien slaagt de consument er niet meer in bij zijn bankinstelling nog rekeninguittreksels van amper een paar jaar geleden te krijgen die hij nodig heeft om de oude betalingen te kunnen bewijzen.

Een verjaringstermijn van twee jaren is redelijk en aanvaardbaar niet alleen voor de consument, maar ook voor de leverancier, die immers over alle moderne technische middelen beschikt om zijn schuldvordering snel en accuraat te kunnen berekenen, aan te bieden, op te volgen en in te vorderen. Het advies van het KVVP is dan ook zonder meer zeer gunstig.

Vijf jaar is dus veel te lang. Een te lange termijn stimuleert inertie (bewust of door slecht beheer) in hoofde van de dienstverleners en brengt zo veel consumenten in de problemen.

Een voorbeeld uit de praktijk:

Een oude dame, mevrouw B., ontvangt van haar leverancier in de loop van 2014 tot begin 2015 een opeenvolging van voorschotfacturen, kredietnota's en regularisatiefacturen waarin een kat haar jongen niet terugvindt. In die periode heeft zij herhaaldelijk e-mailverkeer met de leverancier waarbij zij deze laatste onder meer een eigen overzicht meegeeft waaruit zou moeten blijken dat zij voldoende betaald heeft. De discussie valt gedurende jaren stil totdat mevrouw einde 2019 door een gerechtsdeurwaarder wordt gecontacteerd. (Bron: Ombudsman Energie).

Hoewel de vastgestelde problemen zich vooral voordoen bij energie- en telecomfacturen, is het aangewezen om de aanpassing van de verjaringstermijn op een uniforme manier te voorzien voor elk van de in artikel [2277] bedoelde zogenaamde 'public utilities' of openbare nutsvoorzieningen. Of zoals de wetgever toelichtte in 2017: 'Deze unieke termijn streeft naar vereenvoudiging en consistentie.' (*Parl. St. Kamer*, 2016-2017, nr. 54-2259/1, p. 26).

levering van toepassing is en dus ook van continue aanrekening van energieverbruik.

Onze ervaring leert dat eindafnemers die financieel krap zitten vaak zeer kwetsbaar zijn voor deze voortdurende opeenstapeling van energieschulden.

De energiebedrijven beschikken over de middelen om achterstallige schuldvorderingen op te volgen, zodat zij in staat moeten zijn om tijdig een verjaring te vermijden.

Verder bestaan er verschillende mogelijkheden om de verjaringstermijnen te stuiten, waarna de termijn opnieuw van nul begint te lopen (er bestaat ook de mogelijkheid dat onder meer advocaten en gerechtsdeurwaarder de verjaring door een ingebrekestelling bij aangetekende zending met ontvangstbewijs stuiten, die een nieuwe termijn van een jaar doet ingaan.)

• Koninklijk Verbond van de Vrede- en Politierechters:

De huidige verjaringstermijn van vijf jaren is **inderdaad een te lange periode** waarin van de consument gevraagd wordt zijn documenten over de oude schuldvorderingen voor deze nutsvoorzieningen te bewaren. Bovendien slaagt de consument er niet meer in bij zijn bankinstelling nog rekeninguittreksels van amper een paar jaar geleden te krijgen die hij nodig heeft om de oude betalingen te kunnen bewijzen.

Een verjaringstermijn van twee jaren is redelijk en aanvaardbaar niet alleen voor de consument, maar ook voor de leverancier, die immers over alle moderne technische middelen beschikt om zijn schuldvordering snel en accuraat te kunnen berekenen, aan te bieden, op te volgen en in te vorderen. Het advies van het KVVP is dan ook zonder meer zeer gunstig.

Vijf jaar is dus veel te lang. Een te lange termijn stimuleert inertie (bewust of door slecht beheer) in hoofde van de dienstverleners en brengt zo veel consumenten in de problemen.

Een voorbeeld uit de praktijk:

Een oude dame, mevrouw B., ontvangt van haar leverancier in de loop van 2014 tot begin 2015 een opeenvolging van voorschotfacturen, kredietnota's en regularisatiefacturen waarin een kat haar jongen niet terugvindt. In die periode heeft zij herhaaldelijk e-mailverkeer met de leverancier waarbij zij deze laatste onder meer een eigen overzicht meegeeft waaruit zou moeten blijken dat zij voldoende betaald heeft. De discussie valt gedurende jaren stil totdat mevrouw einde 2019 door een gerechtsdeurwaarder wordt gecontacteerd. (Bron: Ombudsman Energie).

Hoewel de vastgestelde problemen zich vooral voordoen bij energie- en telecomfacturen, is het aangewezen om de aanpassing van de verjaringstermijn op een uniforme manier te voorzien voor elk van de in artikel [2277] bedoelde zogenaamde 'public utilities' of openbare nutsvoorzieningen. Of zoals de wetgever toelichtte in 2017: 'Deze unieke termijn streeft naar vereenvoudiging en consistentie.' (*Parl. St. Kamer*, 2016-2017, nr. 54-2259/1, p. 26).

Wetswijziging in 2017

De aanpassing van art. 2277 Oud BW werd in 2016/2017 noodzakelijk geacht 'om de problemen ongedaan te maken' die voortvloeiden uit het arrest van het Hof van Cassatie d.d. 8 januari 2015 waarin gesteld werd dat de verjaringstermijn voor energieschulden in bepaalde omstandigheden slechts één jaar bedroeg (toepassing van art. 2272, tweede zinsdeel, BW).

De keuze voor 5 jaar betrof in wezen een politieke keuze die toen reeds op kritiek werd onthaald, o.a. door de Hoge Raad voor de Justitie.

Wij citeren uit dit advies van 17/10/2016 (eigen onderlijning):

Terwijl er hier een mogelijkheid bestaat om een specifieke en doordachte verjaringstermijn voor dit soort schuldvorderingen in te voeren, stelt het ontwerp 'Potpourri V' voor om een verjaringstermijn van vijf jaar te kiezen, wat een zeer lange termijn is voor dit soort schuldvorderingen.

Terwijl de termijn van een jaar waarvan sprake te kort was gelet op de bijzondere berekeningswijze en de factureringswijze voor dit soort verbruik (in de regel wordt een jaarlijkse afrekening opgesteld), lijkt de termijn van vijf jaar te lang. Deze termijn voorstellen als in het belang van de consument strookt bovendien niet met de werkelijkheid op het terrein. Momenteel komt het niet zelden voor dat de dagvaarding net voor het verstrijken van de termijn van vijf jaar gebeurt voor verbruik dat vaak veel ouder is dan vijf jaar, en de facturen worden vaak pas een aantal maanden of jaren na het moment van verbruik zelf opgesteld.

De verantwoording van de termijn waarin een technische rechtzetting mogelijk is, is dus geen element om in aanmerking te nemen indien het vertrekpunt de vervaldatum van een factuur is die geruime tijd na de betreffende verbruiksperiode is opgesteld.

Een termijn van twee jaar lijkt meer aanvaardbaar voor de consument die niet enkel een reeks documenten moet bewaren maar die ook nog de mogelijkheid moet kunnen hebben om bij zijn bank de nodige rekeninguittreksels op te vragen. Deze termijn is ook redelijk voor de leveranciers zelf. Hij is lang genoeg om hun toe te laten een jaarafrekening te maken en hun jaarlijkse factuur op te stellen, en eventueel de nodige rechtzettingen te doen.

Bovendien stemt de termijn van twee jaar overeen met de verjaringstermijn voor geneeskundige verstrekkingen, diensten en goederen voorzien in artikel 2277bis B.W.

De argumenten die de wetgever in 2016-2017 aanvoerde om de verjaringstermijn te verankeren op 5 jaar zijn dan ook niet overtuigend:

Wetswijziging in 2017

De aanpassing van art. 2277 Oud BW werd in 2016/2017 noodzakelijk geacht 'om de problemen ongedaan te maken' die voortvloeiden uit het arrest van het Hof van Cassatie d.d. 8 januari 2015 waarin gesteld werd dat de verjaringstermijn voor energieschulden in bepaalde omstandigheden slechts één jaar bedroeg (toepassing van art. 2272, tweede zinsdeel, BW).

De keuze voor 5 jaar betrof in wezen een politieke keuze die toen reeds op kritiek werd onthaald, o.a. door de Hoge Raad voor de Justitie.

Wij citeren uit dit advies van 17/10/2016 (eigen onderlijning):

Terwijl er hier een mogelijkheid bestaat om een specifieke en doordachte verjaringstermijn voor dit soort schuldvorderingen in te voeren, stelt het ontwerp 'Potpourri V' voor om een verjaringstermijn van vijf jaar te kiezen, wat een zeer lange termijn is voor dit soort schuldvorderingen.

Terwijl de termijn van een jaar waarvan sprake te kort was gelet op de bijzondere berekeningswijze en de factureringswijze voor dit soort verbruik (in de regel wordt een jaarlijkse afrekening opgesteld), lijkt de termijn van vijf jaar te lang. Deze termijn voorstellen als in het belang van de consument strookt bovendien niet met de werkelijkheid op het terrein. Momenteel komt het niet zelden voor dat de dagvaarding net voor het verstrijken van de termijn van vijf jaar gebeurt voor verbruik dat vaak veel ouder is dan vijf jaar, en de facturen worden vaak pas een aantal maanden of jaren na het moment van verbruik zelf opgesteld.

De verantwoording van de termijn waarin een technische rechtzetting mogelijk is, is dus geen element om in aanmerking te nemen indien het vertrekpunt de vervaldatum van een factuur is die geruime tijd na de betreffende verbruiksperiode is opgesteld.

Een termijn van twee jaar lijkt meer aanvaardbaar voor de consument die niet enkel een reeks documenten moet bewaren maar die ook nog de mogelijkheid moet kunnen hebben om bij zijn bank de nodige rekeninguittreksels op te vragen. Deze termijn is ook redelijk voor de leveranciers zelf. Hij is lang genoeg om hun toe te laten een jaarafrekening te maken en hun jaarlijkse factuur op te stellen, en eventueel de nodige rechtzettingen te doen.

Bovendien stemt de termijn van twee jaar overeen met de verjaringstermijn voor geneeskundige verstrekkingen, diensten en goederen voorzien in artikel 2277bis B.W.

De argumenten die de wetgever in 2016-2017 aanvoerde om de verjaringstermijn te verankeren op 5 jaar zijn dan ook niet overtuigend:

Argument	Beoordeling
Specifieke berekeningsmethode en facturatiemethode van het verbruik binnen de water- en energiemarkt	Dit is een goed argument om de verjaringstermijn niet op 1 jaar te brengen (wat in wezen de betrachting was, gezien het arrest HvC), maar het verantwoordt geenszins een termijn van 5 jaar.
In het belang van de consument ‘aangezien deze termijn de ruimte laat voor minnelijke schikkingen, zoals een afbetalingsplan, in het kader van de invordering.’	Deze redenering klopt niet. Indien de consument een afbetalingsplan ondertekent, betekent dit dat hij de schuld erkent. Dus de verjaring wordt op dat ogenblik gestuit. Eerder integendeel kan gesteld worden dat een kortere verjaringstermijn ervoor zal zorgen dat er sneller een afbetalingsplan wordt afgesloten (win-win). Een aanzet tot sneller ingrijpen zal trouwens tot gevolg hebben dat nog ingevorderd kan worden terwijl de schuld niet te groot en onbetaalbaar zou zijn geworden.
Overeenstemming met de bepalingen in de regionale technische reglementen.	Ook deze redenering gaat niet op. Als de leverancier rechtzettingen ontvangt van de distributienetbeheerder (binnen de consolidatietermijn van 3 jaar), dan zal hij die rechtzettingen kunnen factureren, ook al gaat het om een factuur die verjaard is. Die correctiefactuur zal op zijn beurt onderhevig zijn aan de verjaringstermijn van 2 jaar. Immers, het feit dat een energiefactuur niet tijdig wordt ingevorderd (hetgeen waar de federale verjaringstermijn aan wilt tegemoetkomen), staat volledig los van de mogelijkheden van rechtzetting of betwisting van de meteropname (gewestelijke regels). Het gaat dan ook om compleet verschillende juridische concepten (betwisting, rectificatie en verjaring) die perfect naast mekaar kunnen toegepast worden. Een verkorting van de verjaringstermijn doorkruist dus op geen enkele wijze de toepassing van de gewestelijke regelgeving.

CONCLUSIE

In tijden dat leveranciers (a) beroep kunnen doen op digitale tools om hun facturatie en invordering op te volgen en (b) over voldoende laagdrempelige mogelijkheden beschikken om de verjaring te stuiten, zien wij geen enkele goede reden om deze termijn niet in te korten.”

5.3.2. Wat de verantwoording betreft van de gelijke behandeling met de schuldenaars en schuldeisers bedoeld in artikel 2277bis van het oud Burgerlijk Wetboek, die in de toelichting bij het voorstel uitdrukkelijk aan bod komt, in het bijzonder ten aanzien van het feit dat de geleverde prestaties in beide gevallen van een verschillende aard (periodiek versus punctueel) zijn, verklaarde de indiener van het voorstel het volgende:

CONCLUSIE

In tijden dat leveranciers (a) beroep kunnen doen op digitale tools om hun facturatie en invordering op te volgen en (b) over voldoende laagdrempelige mogelijkheden beschikken om de verjaring te stuiten, zien wij geen enkele goede reden om deze termijn niet in te korten.”

5.3.2. Concernant la justification de l'égalité de traitement entre débiteurs et créanciers visée à l'article 2277bis de l'ancien Code civil, qui est expressément mentionnée dans les développements de la proposition, en particulier en ce qui concerne le fait que les prestations fournies sont dans les deux cas d'une nature différente (périodique ou ponctuelle), l'auteur de la proposition a déclaré ce qui suit:

“Geneeskundige verstrekkingen zijn vaak complexer en onverwachter, maar desondanks geldt daar een veel kortere verjaringstermijn van twee jaar. Dit contrasteert met de voorspelbare en routineuze aard van energie-, telecom- en waterfacturen. Als punctuele en ingewikkelde vorderingen een kortere verjaringstermijn hebben, is het billijk dat eenvoudigere, periodieke facturen zoals energierekeningen ook binnen twee jaar moeten worden opgeëist. Zeker gelet op hetgeen hierboven aangekaart.

Voor zoveel als nodig, wijzen wij op deze (niet-exhaustieve) tabel van verjaringstermijnen:

Soort schuld	Verjaringstermijn
Hotel- en restaurantrekening	6 maanden
Verkoop van dagdagelijkse goederen bij een handelaar: voeding, kledij, ...	1 jaar
Ereloon van een gerechtsdeurwaarder	1 jaar
Kosten voor verzorging door medisch of paramedisch personeel: arts, tandarts, verpleger, verpleeghulp, apotheker, logopedist, kinesitherapeut, ambulancedienst, ziekenhuis, woonzorgcentrum, enz.	2 jaar
Boete voor verkeersovertreding	2 jaar
Verzekeringspremie	3 jaar
Huur	5 jaar
Periodieke afrekening van elektriciteit, gas, water en telecom	5 jaar
Alimentatie of onderhoudsuitkering	5 jaar
Fiscale vordering	5 jaar
Ereloon advocaat of expert	5 jaar
Architect, aannemer, ...	10 jaar
Onderhoud of herstelling wagen	10 jaar

”

5.4. Het komt de Raad van State voor dat de gegeven verantwoording niet kennelijk onredelijk is dat artikel 2 van het voorstel geen onevenredige gevolgen heeft voor de betrokken schuldeisers en schuldenaren.

6. De voorgestelde wijziging van artikel 2277 van het oud Burgerlijk Wetboek zal tot gevolg hebben dat de verjaringstermijn van schuldvorderingen wegens levering van goederen en diensten via distributienetten voor water, gas of elektriciteit of de levering van elektronische communicatiediensten of omroeptransmissie- en omroepdiensten via elektronische communicatienetwerken de enige verjaringstermijn van twee jaar is die in artikel 2277 van het oud Burgerlijk Wetboek wordt geregeld. De overige onderdelen van artikel 2277 van het oud Burgerlijk Wetboek hebben immers uitsluitend betrekking op termijnen, schuldvorderingen, en dergelijke, die na vijf jaren verjaren.

Het lijkt dus aangewezen om het onderdeel van artikel 2277 van het oud Burgerlijk Wetboek dat betrekking heeft op de verjaring van de betrokken schuldvorderingen op te heffen, en die verjaring op te nemen in een apart onderdeel van artikel 2277 of in een andere bepaling van het Oud Burgerlijk Wetboek (bijvoorbeeld artikel 2277bis) of in een aparte bepaling van het oud Burgerlijk Wetboek.

“Geneeskundige verstrekkingen zijn vaak complexer en onverwachter, maar desondanks geldt daar een veel kortere verjaringstermijn van twee jaar. Dit contrasteert met de voorspelbare en routineuze aard van energie-, telecom- en waterfacturen. Als punctuele en ingewikkelde vorderingen een kortere verjaringstermijn hebben, is het billijk dat eenvoudigere, periodieke facturen zoals energierekeningen ook binnen twee jaar moeten worden opgeëist. Zeker gelet op hetgeen hierboven aangekaart.

Voor zoveel als nodig, wijzen wij op deze (niet-exhaustieve) tabel van verjaringstermijnen:

”

5.4. Il apparaît au Conseil d'État que la justification donnée n'est pas manifestement déraisonnable dans la mesure où l'article 2 de la proposition n'a pas de conséquences disproportionnées pour les créanciers et débiteurs concernés.

6. La modification proposée de l'article 2277 de l'ancien Code civil aura pour conséquence que le délai de prescription des créances résultant de la fourniture de biens et de services via des réseaux de distribution d'eau, de gaz, d'électricité ou la fourniture de services de communications électroniques ou de services de radiotransmission ou de radio- et télédiffusion via des réseaux de communications électroniques sera l'unique délai de prescription de deux ans qui est réglé à l'article 2277 de l'ancien Code civil. Les autres parties de l'article 2277 de l'ancien Code civil ont en effet trait exclusivement aux termes, créances etc. qui se prescrivent après cinq ans.

Il semble dès lors indiqué d'abroger la partie de l'article 2277 de l'ancien Code civil ayant trait à la prescription des créances concernées et d'inscrire cette prescription dans une subdivision distincte de l'article 2277 ou dans une autre disposition de l'ancien Code civil (par exemple à l'article 2277bis) ou dans une disposition distincte de l'ancien Code civil.

Daardoor zou ook de onduidelijkheid die kennelijk bestaat over de correcte tekst van de geconsolideerde versie van artikel 2277 van het oud Burgerlijk Wetboek kunnen worden verholpen. Die onduidelijkheid is ontstaan na de wijziging van artikel 2277 van het oud Burgerlijk Wetboek bij artikel 48 van de wet van 6 juli 2017 'houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijke recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie' en bij artikel 126 van de wet van 21 december 2018 'houdende diverse bepalingen betreffende justitie'.²¹

Artikel 5

7. De indiener van het voorstel bevestigde dat de zinsnede "ondernemingen op wiens facturen de artikelen 2 en 3 van toepassing zijn" niet klopt, en stelde de hiernavolgende herformulering voor:

"Binnen de maand na de inwerkingtreding van deze wet richten de ondernemingen **ten aanzien van wie uit deze wet nieuwe regels voortvloeien** op wiens facturen de artikelen 2 en 3 van toepassing zijn, een brief aan elke **bestaande** klant om deze te informeren over de betreffende regels **alsook de overgangsbepaling bedoeld in artikel 6**.

Deze ondernemingen maken de nieuwe regels ook bekend op hun website."

Strikt genomen vloeien voor alle ondernemingen "uit deze wet nieuwe regels" voort, aangezien ook hun rechtspositie

²¹ In de meeste consolideerde versies, zoals bijvoorbeeld in Jura, Strada Lex en de VRG-studentencodex, is ervan uitgegaan dat de verschillende onderdelen van de opsomming in artikel 2277 oud Burgerlijk Wetboek als leden van een bepaling moeten worden beschouwd, hoewel die delen van de opsomming geen volzinnen zijn. De verjaring van de betrokken schuldvordering is als volzin opgenomen als het tweede deel van de opsomming van vorderingen die verjaren na vijf jaar waardoor artikel 2277 van het oud Burgerlijk Wetboek moeilijk leesbaar is. Als dat de juiste consolidatie zou zijn, zou de wijziging die artikel 2 van het voorstel beoogt door te voeren overigens zo gelezen kunnen worden hebben dat de termijnen van alijdurende renten en van lijfrenten (geregeld in het eerste onderdeel van artikel 2277, van het oud Burgerlijk Wetboek) eveneens zouden verjaren "na verloop van twee jaar vanaf de datum van de factuur". In de geconsolideerde versie in de Justel-databank (raadpleegbaar via https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1804032135&table_name=wet) werd de oorspronkelijke tekst, die uit een opsomming bestaat, als één lid beschouwd en is de verjaring van de betrokken schuldvordering als een volwaardig tweede lid van artikel 2277 opgenomen, wat ook de bedoeling van de wetgever leek te zijn.

Bij de latere wijziging van artikel 2277 van het Oud BW bij 126 van de wet van 21 december 2018 is de wetgever er blijkbaar zelf van uitgegaan dat artikel 2277 uit meer dan twee leden bestaat. In de geconsolideerde versie in de Justel-databank werd die latere wijziging echter niet tussen het tweede en derde lid ingevoegd, maar na het eerste onderdeel van de opsomming in het eerste lid.

Cela permettrait également de lever l'ambiguïté qui existe manifestement quant au libellé correct de la version consolidée de l'article 2277 de l'ancien Code civil. Cette ambiguïté est apparue à la suite de la modification de l'article 2277 de l'ancien Code civil par l'article 48 de la loi du 6 juillet 2017 "portant simplification, harmonisation, informatisation et modernisation de dispositions de droit civil et de procédure civile ainsi que du notariat, et portant diverses mesures en matière de justice" et par l'article 126 de la loi du 21 décembre 2018 "portant des dispositions diverses en matière de justice".²¹

Article 5

7. L'auteur de la proposition a confirmé que le segment de phrase "entreprises dont les factures sont visées par les articles 2 et 3" est incorrect et a proposé de le reformuler comme suit:

"Au cours du mois qui suit l'entrée en vigueur de la présente loi, les entreprises à l'égard **desquelles de nouvelles règles découlent de la présente loi** dont les factures sont visées par les articles 2 et 3 adressent un courrier à chacun de leurs clients existants pour les informer des règles concernées ainsi que de la disposition transitoire visée à l'article 6.

Ces entreprises publient également ces nouvelles règles sur leurs sites web respectifs".

Au sens strict, "de nouvelles règles" découlent "de la présente loi" pour toutes les entreprises, étant donné que

²¹ Dans la plupart des versions consolidées, telles que celles de Jura, de Strada Lex et du VRG-studentencodex, il est considéré que les différents éléments de l'énumération figurant à l'article 2277 de l'ancien Code civil doivent être considérés comme des alinéas d'une disposition, bien que ces éléments ne constituent pas des phrases complètes. La prescription des créances concernées figure comme phrase complète en deuxième partie de l'énumération des créances qui se prescrivent après cinq ans, ce qui rend difficile la lecture de l'article 2277 de l'ancien Code civil.

S'il s'agit de la bonne consolidation, la modification que l'article 2 de la proposition vise à introduire pourrait d'ailleurs être lue en ce sens que les arrérages de rentes perpétuelles et viagères (régis par la première partie de l'article 2277 de l'ancien Code civil) se prescriraient également "par deux ans à compter de la date de la facture".

Dans la version consolidée de la banque de données Justel (consultable via le lien https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/article.pl?language=fr&lg_txt=f&type=&sort=&numac_search=&cn_search=1804032135&caller=SUM&view_numac=1804032135n), le texte original, qui contient une énumération, était considéré comme un seul et même alinéa et la prescription des créances concernées y figure comme un deuxième alinéa à part entière de l'article 2277, ce qui semblait aussi être l'intention du législateur.

Dans le cadre d'une modification ultérieure de l'article 2277 de l'ancien Code civil par l'article 126 de la loi du 21 décembre 2018, le législateur a manifestement considéré que l'article 2277 se compose de plus de deux alinéas. Dans la version consolidée de la banque de données Justel, cette modification ultérieure n'a toutefois pas été insérée entre le deuxième et le troisième alinéa, mais après la première subdivision de l'énumération à l'alinéa 1er.

als afnemer van elektriciteit, gas, water, (en desgevallend) elektronische communicatiediensten of omroeptransmissie- en omroepdiensten via elektronische communicatienetwerken wordt geraakt door de wijziging van de voor schuldvorderingen met betrekking tot deze goederen toepasselijke verjaringstermijn (artikel 2 van het wetsvoorstel). Het lijkt niet de bedoeling te zijn om de overgangsregeling op al die ondernemingen toepasbaar te verklaren. De normadressaten van artikel 5 van het wetsvoorstel dienen bijgevolg nauwkeuriger te worden omschreven.

leur statut juridique de consommateurs d'électricité, de gaz, d'eau, (et le cas échéant) de services de communications électroniques ou de services de radiotransmission ou de radio- et télédiffusion via des réseaux de communications électroniques est également affecté par la modification du délai de prescription applicable aux créances relatives à ces biens (article 2 de la proposition de loi). Il ne semble pas que l'intention soit de déclarer le régime transitoire applicable à toutes ces entreprises. Les destinataires de la norme visés à l'article 5 de la proposition de loi doivent donc être définis plus précisément.

De griffier,

Wim GEURTS

De voorzitter,

Pierre LEFRANC

Le greffier,

Wim GEURTS

Le président,

Pierre LEFRANC